

استاد داوری اردکانی چه کتاب‌هایی می‌خوانند؟

دکتر رضا داوری اردکانی عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی و رئیس فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران است که در پاسخ به سوالات مرکز خبر شورای عالی انقلاب فرهنگی از تجربیات گرانقدر خود پیرامون مطالعه و کتابخوانی، که حاصل بیش از شش دهه فعالیت علمی پرثمر ایشان است، با بیانی شیوا و صمیمی سخن گفته‌اند. ضمن سپاس و تشکر از این چهره ماندگار علم و فرهنگ و استاد برجسته کشورمان مشروح پاسخ‌های ایشان از نظرتهان می‌گذرد:

*خاطره انگیزترین کتابی که مطالعه کردید؟

برای کسی که شغلش کتاب خواندن است آسان نیست که بگوید از کدام کتاب خاطره دارد. من می‌توانم بگویم اولین و آخرین کتاب غیر درسی و غیر دینی که خوانده ام چه کتابهایی بوده است این را هم به حدس می‌توانم بگویم که خواندن کدام کتاب اثر بیشتر در من گذاشته است. اولین کتاب غیر درسی که خوانده ام یک نمایشنامه تاریخی است که آن را در یازده سالگی خوانده ام و آخرین کتاب، فلسفه چیست؟ اثر فیلسوف معاصر ژیل دلوز و یادداشتهای کنفرانس صلح پاریس نوشته محمدعلی فروغی و اخلاق منصوری اثر غیاث الدین منصور دشتکی شیرازی است. تکان دهنده ترین کتابی که خوانده ام برادران کارامازوف داستایووسکی است. خواندن بینوایان از آن جهت در یادم مانده است که وقتی خواندنش را شروع کردم جز ساعت‌هایی که خواب غلبه می‌کرد آن را از دست نهدم و تا پایان خواندم از کتابهای فلسفه کتاب اخلاق نیکوماک و فن شعر اریستو بیشتر از هر کتابی تحسین مرا برانگیخته است. کتاب شرح اصول کافی ملاصدرا را هم اثری بسیار گرانمایه یافته ام اما کتابهایی که از آغاز جوانی همواره با آنها انس داشتم دیوان حافظ و گلستان و شاهنامه فردوسی و بعدها بوستان سعدی و مثنوی مولانا و دیوان شمس تبریزی است. اکنون چون اسم شمس تبریزی را آوردم بد نیست که بگویم مقالات شمس را نیز یکی از خواندنی ترین کتابها یافته ام.

*کتاب پیشنهادی شما برای مردم چیست؟

متأسفانه در کشور ما حتی دانشمندان کم کتاب می‌خوانند. مردم اگر اهل کتاب خواندن باشند خودشان باید کتابهای مناسب را انتخاب کنند. اگر کسی از من بپرسد که چه کتابی بخواند به حکم رعایت ادب با توجه به اینکه پرسش کننده در چه سن و سالی است و چه اندازه سواد دارد کتاب یا کتابهایی را که مناسب می‌دانم، توصیه می‌کنم. وقتی دانشمندان کمتر کتاب می‌خوانند از کسانی که مشاغل غیر علمی دارند توقع کتاب خواندن نمی‌توان داشت ولی می‌توان آرزو کرد که بیشتر مردم کتابهای شعر و ادب و تاریخ کشور را بخوانند و اگر طالب حکمتند که گاه در اوراق نهج البلاغه نیز نظر کنند.

*آخرین کتابی که مطالعه کردید چه بوده است و کی مطالعه کردید؟

کار ما طوری است که ناگزیر باید به کتاب ها و مقالات گوناگون رجوع کنیم و بخصوص در سن و سالی که من دارم فرصت کمی می ماند که یک کتاب را از ابتدا تا پایان بخوانم. البته کتاب هایی هست که نمی توان فصلی یا بخشی از آن را خواند بلکه اگر کسی می خواهد آنها را بخواند باید از ابتدا تا انتها بخواند. مثلاً رمان اجزاء ندارد که آنها را جداجا بخوانند. من هنوز علاوه بر مقالات و کتاب هایی که در هنگام پژوهش و ضمن نوشتن به مطالعه آنها نیاز پیدا می کنم چون رسم و عادت کتاب خواندن را حفظ کرده ام لااقل ماهی چند کتاب را که گاهی هم مطالبش غیر از فلسفه است از اول تا آخر می خوانم. اکنون که این را می نویسم خواندن کتاب کوچک اخلاق منصوری اثر غیاث الدین منصور دشتکی شیرازی را به پایان رساندم و خواندن کتاب بلوغ مدرنیته دیوید اوون را آغاز کردم.

*بهترین کتابی که هدیه گرفتید چه کتابی بوده است؟

نمی توانم بهترین آنها را تشخیص دهم.

*در صورت امکان لیستی از کتب مورد علاقه خود را به انضمام نام نویسنده به مخاطبان مرکز خبر شورای عالی انقلاب فرهنگی هدیه فرمایید؟

شرمندم ام که نمی توانم فهرستی از کتابهای مورد علاقه ام را تقدیم کنم. من چون در خانه جای کافی برای نگهداری کتاب هایم ندارم تعدادی را به زادگاهم اردکان فرستاده ام و تعدادی را هر جا توانسته ام انبار کرده ام. اکنون کتاب هایی که در خانه دارم کتاب های فلسفه است. از سوال ها پیش فلسفه تطبیقی و فلسفه معاصر درس می دانه ام پس طبیعی است که بیشتر کتاب هایم متناسب با درس هایم باشد. مسئله مهمی که بیشتر به آن می اندیشم وضع کنونی تفکر در جهان و ایران است. رساله کوچکی هم قبل از انقلاب به نام وضع کنونی تفکر در ایران نوشته ام. وقتی شغل کسی معلمی باشد ناگزیر باید کتاب هایی بخواند که به کار درس و کلاسش بیاید. کسی هم که مشغول تحقیق و مطالعه مطلب خاصی است طبیعی است که به مراجع و منابع معینی مراجعه می کند اما من با اینکه همیشه این هر دو قید را داشته ام و خواسته ام مطالعه ام وظایف شغلی و محدود در آن باشد هر چه می توانستم می خواندم و کتاب هایی را که خواندنش را به طور کلی لازم می دانستم یا دوست می داشتم که بخوانم و فرصت خواندنش نداشتم در قفسه جداگانه قرار می دادم به این امید که خیلی زود فراغتی پیدا شود و آن کتاب ها را بخوانم اما بعد از مدتی که دیدم قفسه پر شد از این کار منصرف شدم. تعداد آن کتاب ها متأسفانه زیاد است اما همه آنها کتاب های مورد علاقه یک دانشجوی فلسفه است و پیدا است که نمی توان حتی به همه اهل فضل و دانش مطالعه آنها را توصیه کرد. برای اینکه یکبار دیگر هم عذر خواسته باشم عرض می کنم که فهرست پیشنهادی مرا همگان نمی خوانند. دانشمندان هم نیازی به سفارش من ندارند زیرا خود می دانند چه کتاب هایی بخوانند.